

אלמנה ניזונת פרק אחד עשר כתובות צח.

עין משפט נר מצוה

כז א מיי פייז מהל
 אסורי צילה ה' יד:
 כח ב מיי פייז מהל
 אשוח ה' יד ופיח
 ה' כ סגן עשין מה
 טושיע אסר"ט כג סעף
 כ וסר ק סעף ה:
 כב ג ד מיי פייז שם
 ה' יד טושיע שם
 כג אסר"ט כה וסר ק
 סעף 6:
 ל ה מיי פייז מהל כ
 טושיע שם סר ק סעף
 7:
 לא ו מיי פייז מהל
 אשוח ה' טו סגן
 לאוין ק טושיע אסר"ט
 סר ק סעף 1:
 לב ז מיי שם טושיע שם
 סעף 1:
 לג ח מיי שם ה' טו
 טושיע שם סעף 1:

לעני רש"י

קור"ל. א.מ.ג.

תוספות ר"ד (המשך)

מורשות היתומים שהרי
 נתנו לה חכמים רשות
 למכור כי ההוא דאפקידו
 גבוי כיסחת דיתמי פי'
 עצי אלמנים אול שמה
 לנפשי בך מאה וזו לוסף
 אייקר קם בשית מאה
 אתו לקמי' דר"א א"ל מאן
 שם לך ומסיק תלמודא
 והל' צריכה שבועה ואין
 צריכה הכרה פי' אבל
 צריכה היא למכור לפני בני
 אדם שהן בקיין בשומא
 והווי שאמרו צריכה ב"ד
 היותו ושמחבר בפני
 ג' שהן בקיין בשומא.
 (עיי' לקמן בפ' שרי"ג
 על מימתת חזק אומר
 תשבע בסוף ולא תשיב'
 שהיה שם הרב דהאי
 דקאמר הכא והל' צריכה
 שבעה דוקא כשמוכרת
 כנגד כל כתובתה אבל
 א"ל מכרה כנגד מקצתה
 הויאל ומשירת ממנה א"צ
 שבעה שכיין שצריכה
 לישבע בסוף על המותר
 אין משביעין אותה
 בתחלה דומיא דמונות
 שכי' שתובעת מוונותי'
 ונתינת לה ב"ש הויאל
 וצריכה לישבע בסוף על
 כתובתה: מותני' אלמנה
 שהיתה כתובה ר' ומכרה
 שוה ק' ר' דניר בקי מכרה
 ר' בק' נתקבלה כתובתה
 היתה כתובה ק' ומכרה
 שוה ק' ר' דניר בקי מכרה
 בשל ואפי' היא אומרת
 אחרי את היינר לירושם
 מבי"ח פי' שאומר דינר א"ל
 רשות למכור נמצא שכל
 השכר בשעת היה שהרי
 כ"א הי' רשבי"א לעולם
 מכרה קיים עד שתהא
 שם כרי שתשייר בשדה
 בת ט"ק וביניה חצי קב
 וכדברי ר"ע בית רובע
 קב פי' מכרה קיים והיא
 תחזור את הדינר לירושין
 כמה שהפסידתו עד שיהא
 באותו אונא שיעור שאם
 לא היתה האונאה הי'
 משתייר ליתומים קרקע
 שיעור ט"ק שהוא שדה
 חשוב (א) אם נשאר
 ליתומים (ב) והוא זה
 המועט שנתנת להצטרף
 עמו או ורדאי מכרה בשל
 שאומרים לה אין רצוננו
 למכור הקרקע שלנו:
 היתה כתובה ד' מאות
 וזו ומכרה ליה בק' ולזה
 בק' ולאחרון שוה ק' ודינר
 בק' ש' אחרון בטל של

שיהו בתוליה קיימין בין כדרכה בין שלא כדרכה. פירוש צעין
 שאותן מקלת צמולים יכו קיימים בכל מקום ולא מני
 למימר שלא כדרכה לא לשמוק קרא מינינה:

מוכרת שלא בבית דין צריכה שבועה ב'. ואם תאמר מתני'
 היא צפרק השולח (גטין לד: ושם)
 דתנן אין אלמנה נפרעת מנכסי
 יתומים אלא בשבועה ואיכא למימר
 ההיא צאלמנה מן האירוסין כרבי
 שמעון דאמר כל שאין לה מוונות
 לא תמכור אלא צבית דין ונראה לרבי
 דומק ועוד קשיא לי דלפוס סוגיא
 דשמעתא לא פשט ליה רב יוסף
 מידי ואמאי תפשוט ליה דעל כרחן
 (ב) צאלמנה מן הנשואין היא מדקמי
 סיפא נמנעו מלהשבעה וא"ר זירא
 אמר שמואל לא שנו אלא צאלמנה
 אצל גרושה משצין אותה וטעמא
 דאלמנה שאני צהייה הנאה דקא
 טרחא קמי יתמי אחיה ומוריא התיירא
 אלמא הוה מני למפשט ממילתיה
 דשמואל דצאלמנה מן הנשואין
 מיירי דאי מן האירוסין מיירי לא
 שייך למימר קא טרחא קמי יתמי
 שהיא עומדת צבית אציה אלא אומר
 רבי דהך שצויה לא משום כררי אלא
 כדפי' כפונטרם שלא גזתה יומר ולא
 מיציעא ליה צמכרה למונות שלא
 צבי' דהא לקמן פסיק הלכתא
 צריכה שבועה ואנן קיימא לן ש'
 דצרים שאמר חן הלכה כמותו דתנן
 לקמן (דף קה.) מי שהלך למדינת
 היס ואספו תוצעת מוונות חן אומר
 תשבע צדוק ולא תשבע בתחלה
 והוא צסוף היינו צשעת גצית
 כמזה דהא לעיל צשיליה הכוזב
 (דף פח.) מוקי רבי ירמיה חן כרבי
 שמעון דאמר כל זמן שמוצעת
 כמוצעת יורשין משציעין אותה אינה
 תוצעת כמוצעת אין יורשין משציעין
 אותה משמע דשום שבועה אין
 מוקיין אותה עד זמן תציעת
 כמוצעת אלא נראה לרבי דצמוכרת

למזונה מיציעא ליה לתחלה קודם גצית כמוצעת משציעין אותה שלא צעלה כלום ולאחר שמכרה נכסים שלא צבית דין ליגזות
 מן כמוצעת מיציעא ליה אם חורין ומשציעין אותה שלא גזתה יומר ועוד אומר רבי דהך שבועה דמיציעא ליה לא כפי'ה שלא גזתה יומר
 אלא מיציעא ליה אי משציעין אותה שלא זולתה צנכסים וכן מוכת מדקאמר מיציעי לך הכרה דהוי נמי שלא תזולו וכן פי' ר"מ. מ"ר:
ותביעי' אף הכרזה. דממנעיעא לך שבועה מכלל דפשיטא לך דלא צעני הכרה דאי היה צעני הכרה כ"ש דצריכה שבועה: (א) **אמר' איה**
 מוצנין בלא אכרזתא משמע הא לשאר מלי צעני הכרה ועוד תנן צפרכין (דף כא.) שום אלמנה נכסי יתומים ל' יום ואומר רבי הני מילי כצבית דין מוכרין
 דאי טעו צפחות משמות מוכרין קיים הלכך צריכה הכרה שלא להפקיד נכסי יתומים אצל אלמנה אפילו מכרה שום מנה ודינר צננה תנן
 דמכרה בטל ואין יכול לצב לצד הפסד מוכרת שלא צהכרה והא דלמרינן לקמן (דף ק.) צ"ד שמכרו שלא צהכרה נעשו כמי שטעו דצבר
 משנה וחורין מאי קא משמע לן תנינא שום היתומין כו' ומסיק הני מילי שליח אלמנה דצשילת גופיה צריך הכרה אע"ג דאי מוחיל חוזר לא
 קשה מידי חדא דהא צשילת צ"ד מוקמינן לה כמו שפי' רבינו מס ועוד אפי' שליח דעלמא לא קשה מידי דלא אלמנה רצון לשליח שמכור צלא
 הכרה כמו אלמנה: **א"ר' א"ו ד"א אברו ב'.** מימה לי אכתי היכי פשיט מהכא דלמא הא דקאמר רב נחמן אלמנה ששמה לעלמא לא
 עשתה ולא כלום הא לאחר עשתה צמכרה למונות דאינה צריכה שבועה כדפי' לעיל והואיל וכן אינה צריכה הכרה ואמר לי רבי דלא מפליג
 רב נחמן צין מוכרת למונות למוכרת למוכרת: **דאמר' איה מאן שם א"ר.** כלומר מי החיזק צאלו הנכסים שאין לך אדם שיכול לזכות
 בקרקע צצירו אם לא יחזיקוה צה צ"ד אכל הא לא קאמר שומא ממש דאע"ג דליכא צ"ד מומחין צ"ד הדיוטות מיהא איכא כדאיתא צצדאי
 צאלו מליאות (צ"מ ג. ו.) ומה שמחזיקין אותה אותם צ"ד הדיוטות לא תשיבא חוקה דיושצי קרנות הם ואינן אלא צקילי צצומא צצולמא ותימה
 לרבי דהכא משמע דאם החזיקוה צ"ד היתה יכולה לעכב הקרקע לעלמה וצהמפקיד (שם נה.) תניא המפקיד אכל צצצירו יין והחמיץ דבש
 והדיש עושה להם תקנה ומוכרן צצ"ד וכשהוא מוכרן מוכרן לאחרים ואינו מוכרן לעלמו כיונא צו כו' והא לא מנינו למימר דהא דקאמר
 צצ"ד היינו צצרות צ"ד אכל אם ידעו צ"ד השומא יכול לעכס לעלמו דצירושלמי מסיק על ההוא מעשה דיוחנן חקוקאה דמימין צצ"ק
 דפסחים (דף יג. ו.) א"ל לא ומוכרן צצ"ד אלמנה אע"ג דהוה רבי קא יביצ ליה רשותא ליתונן חקוקאה הוה מנירין ליה מוכרה צצ"ד ואומר
 רבי דהתם הוי טעמא משום חשדא והלכך קאמר שלא יעכב לעלמו ודוקא דצבר הנפקד כי התם שייך חשדא דכולי עלמא לא ידעי שצ"ד
 ידעו צצומא אכל הכא אלו הנכסים ידעו העולם שעל ידי צ"ד צאו לידה וגצי כיסתא דימתי נמי כמו קן ידעו וליכא חשדא אי נמי הכא
 הצית דין עלמא הם המפקדיה הלכך יש לה לעכב על יד אכל התם הנפקד אחר אכלו לא יעכבון לעלמו ומיהו אהיהא צירושלמי
 מתמה רבי אמאי לא מועיל צפקידן רשות צית דין לעשות הנפקד שלא לצ"ד לתקנא המפקד דקא צעני התם מצמרה צצבית
 דין הלא גצי מכירת קרקעות לצורך האלמנה תקנו שליח ואיכא נמי למ"ד דהוה כדניין ושמה התם צירושלמי צצ"ד הדיוטות קאי ואין
 לתמה אי קרי ליה צית דין הואיל ולא קתני גציהו צ"ד גמור דהא קרי מכירת אלמנה שלא צצ"ד אע"ג דאיכא הדיוטות כדפרישית לעיל
 היינו משום דקתני גציהו צ"ד גמור: **א"ר' מנה שמכרה שוה מנה במאתים או שוה מאתים במנה ב'.** צירושלמי פריך ויחזור המקח
 ומוקי לה רבי יוחנן כשהולך המקח כשהוקיר המקח וריש לקיש אומר אין אונאה לקרקעות אמר רבי יוחנן אם היה דבר מופלג יש לו אונאה
 מתניתין פליגא אר' יוחנן אלו דברים שאין להם אונאה הקרקעות פתר ליה דצבר שאינו מופלג פי' ר"ח שלא הגיע אונאה עד

כפוליה קיימין. לענין צעילה שלא נצולה אפילו שלא כדרכה:
דפספסא כסא דכספא. ולא היה צו שיעור כמזבחה: **צריכה שבועה.**
 שלא גזתה יומר: **שמה לעלמה.** לקחה שדה היתומים לעלמה צשומת
 כמזבחה: **לא עשה ולא כלום.** ואם רצו היתומים להגזות מעות

ללאחר זמן חורין וטועלין אותה:
מאן שם לך. ממי קצלת מכירה
 זו לא מצית דין ולא מיתומין לפיכך
 לא ילא הקרקע מרשות היתומין אכל
 היכא דשמת לאחריני נפק מרשות
 היורשין שהרי נתנו לה חכמים רשות
 למכור: **כיספא.** מספוא. לשון אחר
 כסיתא גרס עזי אלמוגים שקורין
 קור"ל: **מתני' שוה מאתים**
במנה נפקלה כמזבחה. דלמרינן
 לה את אפסדת: **מכרה בטל.** שאותו
 דינר אין לה רשות למכור נמצא שכל
 המכר טעות שהרי צבת אחת היה:
לעולם מכרה קיים. והיא תחזיר
 את הדינר ליורשין (ה) דמה הפסידתן:
עד שיהא. צאונאה כדי שאילו לא
 היתה האונאה היה משתייר צשדה
 צת משעה קצין או האונאה עלמה
 משעה קצין והוא הדין אם נשאר
 ליתומים שם לצד האונאה ט' קצין
 דכיון דיש ליתומים קרקע שם כשיעור
 שדה יאמרו לה אין רצוננו למכור
 קרקע הראוי לנו אכל אם אין האונאה
 ראויה להצטרף לכדי שדה לא
 הפסידתן כלום: **ונגסה צת חצי קב**
 שזה שיעור גנה: **ודניר ר' עקיבא.**
 ששמענו ממנו צמנוס אחר (ג) צבית
 רובע הוא שיעור גנה: **גמ' כן**

לירושין מכרה בטל רשבי"ג אומר לעולם מכרה קיים עד שתהא שם כרי
 שתשייר בשדה (ב) בת תשעה קבין ובגנה בת חצי קב וכדברי רבי עקיבא
 בית רובע היתה כתובתה ארבע מאות זו ומכרה לזה במנה ולזה במנה
 ולאחרון יפה מנה ודינר במנה של אחרון בטל ושל כולן מוכרן קיים:
גמ' מאי שנא שוה מאתים במנה דאמר ליה את אפסדת שוה מנה
 במאתים נמי תימא אנה ארווחא אמר רב נחמן אמר רב אבהו
 כאן

(א) [עין חוק לעיל פד: ד"ה
 והוא וכו'] (ב) צ"ב ק"ג:
 (ג) צ"ב י"א.]

גליון הש"ס

ת"ס ד"ה אמר ליה וכו'.
 דהא בשליח ב"ד מוקמינן
 לה כמו שפי' ר"ת וכו'.
 תמוה לי הא קושיותם
 למ"ד שליח צאלמנה א"כ
 מה הועילו צוה הא לר"ת
 פלוגמיהו בשליל צ"ד וט"ל
 דגם צוה שליח צאלמנה א"כ
 ואדרכה צלאו שיעט ר"ת
 מיא טפי ד"ל צשליח צ"ד
 לכ"ע שליח כדכיים וי"ל
 דהאי א' מהתם היא שליח
 היינו בשליל צ"ד וכו':

הגרות הב"ח

(א) רש"י ד"ה לעולם וכו'
 דמה י"ב כ"א דלמה
 ועקר: (ב) ת"ס ד"ה
 מוכרת וכו' ע"כ הדין
 צאלמנה: (ג) ד"ה ונידעי
 וד"ה אמר דה"ל:

מוסף רש"י

בבתוליה. צ' יתירא
 משמע שמה צצמוליה
 שלא אצדה מהס כלום
 על ידי צעילה צין כדרכה
 צין שלא כדרכה. וי"ן
 דלמיתכא נוגרת להימיר'
 אפטרין למיטר צעולה
 שלא כדרכה (יבמות טו.)
 בשלל בת תשעה קבין
 כו'. דקיימא לן צצפרק
 קמא דמילתין (צ"ב י"א.)
 שדה משל צב' קבין.
 דמתן ולא את השדה עד
 שיהא שם צ' קבין הוה וכו'
 קבין לזה. ולא את הגנה
 עד שיהא שם חצי קב לזה
 ופי' צ' קב לזה. ר' עקיבא
 אומר צת רובע ורשבי"ג
 ב"ב ק"ג.

תוספות ר"ד

ההיא איתתא דתפסה כסא
 דכספא ככתובתה פי'
 מוחים דבעל תפסה דמהני
 תפיסה דמחיים במטלטלי
 ולא היה בה שיעור
 כתובתה לוסף היא תבעה
 מונוי תאמי לקמיה דרבא
 א"ל יתמי וילי הוה
 לה מונוי לית חדש לה
 לר"ש דאמר ל"א מקנת
 (כפ) ככל כסף שלח ל'י
 (רבא) (רבח) ב"ד לר"י
 מוכרת שלא כב"ד צריכה
 שבעה כרין כל אלמנה
 דלא תאפסד בעלה צריכי
 וכי' שלא שבעה אין
 מכירתה מכירה כ"א אין
 צריכה שבעה דשבעה
 זו הוא דב"ד משביעים
 אותה ומכירתה מכירה
 בלא שבעה והיתומים
 ישיבעוה לכשיצרו וחיבי
 לך הכרה אם
 צריכה הכרה כמו ב"ד
 שאין רשאין למכור אלא
 באותו אונא שיעור שאם
 בהכרה אין מכירתן
 מכירה כדאמר' לקמן
 א"ל הכרה לא קבוצי'
 לי דאר"י אר"י איתתא
 שמה לעלמה לא עשתה
 כלום פי' אם שמה שדה
 א' ולקחתו לעלמה א'
 עשתה כלום שמה ידעו
 היתומים להגבותה מעות
 לאחר זמן חורין וטועלים
 אותה מזה היכי דמי אי
 דאכרין אמאי לא עשתה
 כלום אלא דלא אכרין
 ולעלמה הוא דלא עשתה
 קבלת מכירה זו לא מב"ד